

Як захистити дитину від викрадення або зникнення

Як захистити дитину від викрадення або зникнення

Сьогодні стрічки новин вражають кількістю негативних повідомлень, що стосуються, зокрема: випадків насилля над дітьми, викрадення та звалтування малолітніх, торгівлі дітьми тощо. Це жахливо. Особливу тривогу подібні новини наводять на батьків малолітніх дітей. Пропонуємо вам матеріали методичних рекомендацій, та радимо дослухатися до порад фахівців, з метою попередження виникнення будь-яких прикрих непередбачених подій, що можуть статися з малими дітьми.

Будьте уважні: викрадачі, щоб заманити дитину, використовують різні способи та методи. Серед найпоширеніших – представитися знайомими батьків і запропонувати дитині відвезти її до мами чи тата на роботу. В інших випадках дитину просять показати дорогу, та за допомогу пропонують подарунок або солодощі.

Як захистити дитину?

- Насамперед не залишайте дитину без нагляду в громадських місцях.
- Поясніть дитині, що вона не повинна розмовляти з незнайомими людьми і брати від них що-небудь. Тим більше, не зобов'язана нікого проводити! У разі, якщо незнайомці кудись ведуть дитину, вона має голосно кричати: «Я вас не знаю!», «Поліція!», «Швидка!», «Пожежа!», тощо, щоб призвати людей на допомогу.
- Встановіть маячок на мобільний телефон дитини і ви постійно знатимете, де вона знаходиться у будь-який момент.
- Ваша дитина повинна пам'ятати прізвище, ім'я та адресу проживання, щоб поліція швидше знайшла її батьків.
- Придумайте з дитиною кодове слово, наприклад, «носоріг». Якщо на вулиці хтось із знайомих пропонує відвезти її додому, вона обов'язково повинна знати це кодове слово, в іншому випадку, слід триматися якомога далі від підозрілої дорослої людини. Кодове слово варто використовувати і тоді, коли є будь-яка інша небезпека. Повідомте (заздалегідь) про кодове слово телефоном або СМС вихователя в садочку чи вчителя в школі.

- За можливості, не дозволяйте дитині, навіть у середній школі, самотійно пересуватись вулицею.

- Часто викрадачі є прекрасними психологами, які тонко розбираються в дитячій психіці і поведінці. Поясніть дитині, що викрадачі не виглядають як страшні монстри, це звичайні люди, які не відрізняються від решти чоловіків та жінок.
- При будь-якій спробі незнайомих людей заговорити про щось з дитиною, необхідно розвернутися і бігти туди, де є люди, при цьому кличучи на допомогу. Дитина сама може звертатися до дорослих, якщо загубилася або їй терміново потрібна їхня допомога. Звертатися потрібно до жінок з дітьми, касирів в магазинах, людей у формі.
- Якщо хтось намагається схопити дитину, – потрібно кричати, кусатися, бити в очі, штовхати між ніг, дряпатися і вириватися. Викрадачі не люблять шум і, скоріше за все, залишать дитину в спокої. Ваш син/донька повинні розповісти вам про те, що трапалося. Для цього будуйте в родині довірливі стосунки!
- Не пишійте на рюкзаках, речах ім'я дитини, цим можуть скористатися викрадачі: діти схильні довіряти тому, хто назве їх по імені.
- Ваші діти повинні засвоїти: не можна гуляти або грати наодинці в незнайомих місцях, на будівельних майданчиках, пустирях, краще завжди бути в компанії друзів.
- Якщо ваша дитина – учень молодшої школи і має самотійно відвідувати школу, гуртки, нехай гуртується зі своїми однокласниками/однолітками/друзями і йдуть разом, або домовляйтесь з чисією бабусею, нянею, хто кожен день супроводжує свою дитину, і міг би доглянути й за вашою дитиною.
- Потрібно навчити дитину приховувати той факт, що вона перебуває вдома сам/сама, як у розмові з незнайомими по телефону, так і через двері.
- Заздалегідь домовляйтесь про місця зустрічей у великих магазинах, якщо дитина раптом загубиться. Пам'ятайте: при втраті, викраденні дитини важлива кожна хвилина: чим швидше почнуться пошуки, тим вище ймовірність позитивного результату.

Що робити, якщо дитина вже зникла?

– Якщо дитина зникла в громадському місці, відразу повідомте про це охорону, адміністрацію організації. Необхідно негайно почати контролювати входи-виходи, перевірити туалети, автостоянки, склади, оголосити по гучному зв'язку про зникнення дитини, розповісти її прикмети.

Не можна випускати нікого з дітьми з приміщення – у разі викрадення зовнішність дитини можуть змінити. У транспорті не соромтеся голосно кричати про зникнення дитини.

– Зверніться по допомогу до відділення поліції і залиште заяву про зникнення дитини – пошук починається протягом доби.

Звертатися у поліцейський відділок можливо вже через 5 хвилин після зникнення дитини. Найефективніші дії – звернутися саме до відділку поліції за

місцем зникнення дитини, або ж викликати патруль за номером “102” просто з місця події.

Протягом цього часу спробуйте залучити до пошуків дитини якомога більшу кількість людей: сусідів, знайомих, волонтерів, співробітників закладу освіти, де навчається дитина (дитячого садка; школи; закладу вищої освіти).

Не припиняйте пошуки зниклої дитини навіть уночі!

– Окрім поліції, надайте максимальний розголос події – всі можливі варіанти соціального зв'язку. Якщо дитина неповнолітня, щоденно слідкуйте, щоб геолокація на телефоні дитини була б увімкнена та телефон постійно був би заряджений.

Якщо йдете до відділення поліції, відразу візьміть із собою «свіжу» фотокартку, річ, на якій є відбитки дитини, її запах.

– Дайте максимум інформації, а саме – про захворювання дитини, особливі прикмети в зовнішності, особливості ходи, вимови, дані про коло спілкування, розкажіть про підозрілих друзів, знайомих, погані звички дитини та інші.

– Коли дитину знайдено, не накидайтеся на неї з докорами, адже вона сама дуже налякана і перебуває в стані великого емоційного стресу. Найголовніше – застерігайте дитину, а не залякуйте її, інакше вона боїтиметься всіх людей.

Захистіть свою дитину!

Кіднепінг — це термін, який використовують для опису **викрадення дітей з метою шантажу та отримання викупу**. Причини таких явищ різні: бажання швидко отримати велику суму грошей, задовольнити статеві бажання, чорна трансплантологія. Окремим видом кіднепінгу є «сімейний кіднепінг» — це викрадення дитини одним із батьків у іншого (здебільшого після розлучення та всупереч рішенню суду). Є батьки, що часто змінюють місце проживання і не повідомляють про це колишню дружину чи чоловіка, які втрачають зв'язок із дитиною. Такі випадки досить поширені, проте на законодавчому рівні відповідальності за сімейний кіднепінг поки не встановлено. З кожним роком кількість випадків кіднепінгу зростає і, на жаль, значна кількість дітей залишається незнайденими до сьогодні.

Для того, щоби уникнути кіднепінгу, батькам потрібно пам'ятати декілька важливих правил:

- Будьте уважні, викрадачі, щоб заманити дитину, використовують різні способи та методи. Серед найпоширеніших — представитися знайомими батьків і запропонувати дитині відвезти її до мами чи тата на роботу. В інших випадках дитину просять показати кудись дорогу, за допомогу пропонують подарунок або солодощі.
- Навчіть дитину, що краще взагалі уникати спілкування з незнайомими людьми. Звісно ж, роз'яснити дитині, що не варто розповідати приватну інформацію чужим людям. А саме як її звати, де працюють батьки, де вони живуть. Дитина має знати, що незнайома людина з недобрими намірами може видатися на перший погляд приємною та лагідною. Вона може покликати дитину дивитись мультфільми, пригостить морозивом, буде обіцяти, що купить щось дороге, чого не можуть придбати батьки. Батьки мають пояснити дитині, що в таких випадках вона не має бути розгубленою й одразу іти геть. А якщо буде спроба силоміць повести кудись дитину, то вона не має боятись покликати когось на допомогу, і у разі небезпеки, обов'язково потрібно кричати, щоб привернути увагу інших людей. В цьому немає нічого поганого. Навпаки, дитина так врятує собі життя. Особливо важливо це пояснити сором'язливим дітям, які бояться завдати незручність оточуючим. З дитиною потрібно говорити про небезпеку. Необхідно давати в цих розмовах чіткі попередження та інструкції, як вона має діяти в різних ситуаціях. Дитину також треба навчити уникати темних вулиць, незнайомих провулків. Поясніть про небезпеку, яка на них може там очікувати.
- Навчіть дитину довіряти Вам. Дитина може потрапити до рук злодія, бо вона намагається врятувати якусь річ. Дитина має знати, що у разі загрози життю — речі втрачають цінність, оскільки батьки хвилюються більше за дитину та її життя. І вона в жодному разі не повинна відчувати провини чи переживати за те, що батьки її покарають, втративши якусь дорогу річ. І взагалі, краще просто такі речі дитині не купувати, ніж потім суворо карати за їх втрату.

Як захистити дитину від кіднепінгу?

1. Не залишайте дитину без нагляду в громадських місцях.
2. Поясніть дитині, що вона не повинна розмовляти з незнайомими людьми і брати від них що-небудь. Тим більше, не зобов'язана нікого проводити! У разі, якщо незнайомі кудись ведуть дитину, вона має голосно кричати, щоб привабити людей на допомогу
3. Встановіть маячок на мобільний телефон дитини, і Ви постійно знатимете, де вона знаходиться у будь-який момент.
4. Ваша дитина повинна пам'ятати прізвище/ім'я та адресу проживання, щоб поліція швидше знайшла батьків.
5. За можливості не дозволяйте дитині навіть у середній школі самотійно пересуватись вулицею.

6. Часто викрадачі є прекрасними психологами, тонко розбираються в дитячій психіці і поведінці. Поясніть дитині, що викрадачі не виглядають як страшні монстри, це звичайнісінькі люди, ні чим не відрізняються від інших. При будь-якій спробі незнайомих людей заговорити про щось з дитиною, необхідно розвернутися і бігти туди, де є люди, при цьому кличучи на допомогу. Дитина сама може звертатися до дорослих, якщо загубилася або їй терміново потрібна їхня допомога.

7. Якщо хтось намагається схопити дитину, – потрібно кричати і вириватися. Викрадачі не люблять шум і, скоріше за все, залишать дитину в спокої. Ваш син/дочка повинні розповісти вам про те, що трапилось. Для цього будьте в родині довірливі стосунки!

8. Не пишіть на рюкзаках, речах ім'я дитини, цим можуть скористатися викрадачі: діти схильні довіряти тому, хто назве їх по імені.

9. Якщо ваша дитина – учень молодшої школи і має самотійно відвідувати школу, гуртки, нехай гуртується зі своїми однокласниками, однолітками, друзями і йдуть разом, або домовляйтесь з чиєюсь бабусею, нянею, хто кожен день супроводжує свою дитину, і міг би приглянути за вашою.

10. Потрібно навчити дитину приховувати той факт, що вона перебуває вдома сам (а), як в розмові з незнайомими по телефону, так і через двері.

11. У великих магазинах домовляйтесь про місця зустрічей, якщо дитина раптом загубиться. Пам'ятайте: при втраті, викраденні дитини важлива кожна хвилина: чим швидше почнуться пошуки, тим вище ймовірність позитивного результату.

Отож, для зменшення кількості випадків кіднепінгу, необхідно передусім здійснювати превентивні заходи — навчати дітей правильно поводитися з незнайомими дорослими та супроводжувати їх на прогулянках.

Що робити, якщо дитина вже зникла?

Зверніться по допомогу до відділення поліції і залиште заяву про зникнення дитини - пошук починається протягом доби. Найефективніше йти до відділення за місцем зникнення або ж викликати патруль (102) просто на місце події. Протягом цього часу залучіть до пошуків дитини якомога більше людей: сусідів, знайомих, співробітників навчального закладу, де вчиться дитина, добровольців. Не припиняйте пошуки навіть уночі.

Окрім поліції, надайте максимальний розголос події - всі можливі варіанти соціального зв'язку. Якщо дитина неповнолітня, щодня слідкуйте, щоб геолокація на телефоні дитини була ввімкнена та телефон постійно був заряджений.

Якщо йдете до відділення поліції, відразу візьміть із собою останню фотокартку, річ, на якій є відбитки дитини, запах. Дайте максимум інформації, а саме - про захворювання дитини, особливі прикмети в зовнішності, особливості ходи, вимови, дані про коло спілкування, розкажіть про підозрілих друзів, знайомих, погані звички дитини і т. д.

Якщо зникла дитина в громадському місці, треба негайно повідомити про це охорону, адміністрацію організації, установи, закладу. Необхідно оголосити по гучному зв'язку про загублення дитини, її прикмети. Треба негайно почати контролювати входи-виходи, перевірити туалети, автостоянки, склади. Уважно придивляйтесь до людей, які йдуть з дитиною приблизно також віку, як і ваша. Адже у разі викрадення вашу дитину можуть переодягти, змінити її зовнішність.

Коли дитину знайдено, не «накидайтесь» на неї відразу з докорами, покаранням – можливо, вона і сама дуже налякана. Дайте час собі і їй заспокоїтись. А вже після цього проведіть серйозну розмову.

Яке покарання за викрадення людини?

Відповідальність за викрадення людини закріплює стаття 146 Кримінального кодексу України. Відповідно до частини 1, незаконне позбавлення волі чи викрадення людини караються обмеженням волі до 3 років або позбавленням волі на той самий строк. За частиною 2 цієї статті, такі ж діяння, вчинені щодо малолітнього чи з корисливих мотивів, щодо 2-х чи більше осіб/за попередньою змовою групою осіб/способом, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого/що супроводжувалося заподіянням йому фізичних страждань/із застосуванням зброї, або здійснюване протягом тривалого часу - караються обмеженням волі до 5 років або позбавленням волі на той же строк.

Детальну інформацію з питань, пов'язаних з отриманням безоплатної правової допомоги, можна отримати за єдиним номером **цілодобової телефонної лінії безоплатної правової допомоги – 0 800 213 103.**

Куди звертатися у разі викрадення дитини

При зверненні вам необхідно повідомити такі дані:

- ПІБ дитини, точну дату і місце народження дитини;
- адресу місця проживання дитини;
- місце, з якого дитина була примусово переміщена, та обставини незаконного переміщення;
- інформацію про те, чи дитина була переміщена з батьками, в супроводі інших осіб або ж сама;
- якщо відомо, надати дані про поточне місце перебування дитини чи останнє відоме місцезнаходження, обставини таких подій;
- статус дитини, якщо такий є (дитина-сирота, дитина, позбавлена батьківського піклування);
- особливі прикмети, які має дитина (особливості тіла, шрами, родимки тощо);
- актуальне фото дитини;
- ПІБ, дата народження, місце реєстрації та проживання, номери мобільних телефонів, електронні адреси та місце поточного перебування батьків / інших законних представників або родичів дитини;
- дані особи, яка повідомила про примусове переміщення дитини: ПІБ, місце поточного перебування, контактний номер телефону, електронна адреса.

Після підготовки всіх даних негайно зверніться за допомогою:

- зателефонуйте в Національну поліцію України, особисто в найближче відділення або за телефоном 102;
- зателефонуйте в Національне інформаційне бюро, за номером 16-48 - по Україні, або +380442878165 - для тих хто за кордоном.

Також можна заповнити [онлайн-форму](#) на сайті "Діти війни".

Повідомити про депортацію дитини можна й уповноваженому Верховної Ради України з прав людини:

- на гарячу лінію 0-800-50-17-20 - в межах України;
- на телефон 044-299-74-08 - для дзвінків з-за кордону;
- на електронну пошту: hotline@ombudsman.gov.ua.